

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК
ГРАЂАНА
71 - 51/15
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

BEOGRADSKI CENTAR
ZA LJUDSKA PRAVA

дел. бр. 24835 датум: 26.06.2015.г

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

МОНИТОРИНГ УСТАНОВА
У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ

МОНИТОРИНГ
ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА

Извештај о посети ПУ Прокупље

Београд, јун 2015. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима, и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ², којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву³, Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Дијалог, Иницијативу за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUCOM), Међународну мрежу помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеној установи. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ „Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 7/2011.

² Потписан 12. децембра 2011. године.

³ Објављен је 29. децембра 2011. године у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА	Прокупље
РАЗЛОГ ПОСЕТЕ	Обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 7/2011)
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана у сарадњи са удружењем Београдски центар за људска права
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна посета, у складу са Планом посета Националног механизма за превенцију тортуре за 2015. годину
ДАТУМ ПОСЕТЕ	10. и 11. јун 2015. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена телефонским путем
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	Вођа тима: Јелена Унијат, <i>Стручна служба Заштитника грађана</i> Чланови тима: Јелена Јелић, <i>Стручна служба Заштитника грађана</i> Јелена Самарџић, <i>Стручна служба Заштитника грађана</i> Драган Божовић <i>Београдски центар за људска права</i> Душан Покушевски <i>Београдски центар за људска права</i>

ТОК ПОСЕТЕ

ФАЗА I: РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Посета тима Националног механизма за превенцију тортуре започета је разговором са руководством ПУ Прокупље. Том приликом је указано на мандат НПМ, опште циљеве који се желе постићи, принципе поступања и представљен је план посете Полицијској управи. Представници Полицијске управе представили су Управу у општим цртама и указали на основне проблеме са којима се суочавају у раду.

ФАЗА II: ОБИЛАЗАК УСТАНОВЕ

Након уводног разговора са руководством Полицијске управе у Прокупљу, извршен је обилазак просторија за полицијско задржавање, обављен је разговор поступању полиције према доведеним и задржаним лицима и извршен је увид у документацију према доведеним и задржаним лицима. Након посете седишта Полицијске управе, посећене су полицијске станице Житораћа, Куршумлија и Блаце.

ФАЗА III: РАЗГОВОР СА ЗАДРЖАНИМ ЛИЦИМА

У тренутку обављања посете у ПУ Прокупље није било лица на задржавању.

ФАЗА IV: РАЗГОВОР СА СЛУЖБЕНИМ ЛИЦИМА

У свим посећеним објектима обављени су разговори са затеченим полицијским службеницима, који су чланове тима НПМ информисали о начину рада, као и о проблемима са којима се суочавају у раду.

ФАЗА V: УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Извршен је увид у документацију која се односи на поступање према лицима лишеним слободе, лицима према којима су употребљена средства принуде.

ФАЗА VI: ЗАВРШНИ РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

На крају посете тим НПМ указао је на основне утиске о посети, пре свега о поштовању права лица лишених слободе, о елементима који могу довести до појаве тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања, као и односу запослених према тиму НПМ. Прибављена су и додатна објашњења о појединим релевантним околностима.

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви полицијски службеници у оквиру Полицијске управе остварили су сарадњу са тимом НПМ, омогућили му приступ свим просторијама и инсталацијама, фотографисање просторија, пружили све тражене информације, омогућили несметан увид у тражену документацију.

ПРЕТХОДНИ УПИТНИК

ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА	Прокупље	
Адреса ПУ	Таткова бр. 4, 18400 Прокупље	
Тел. ПУ	027/ 324 - 499	
e-mail ПУ	nacelnikpuproakuplje@mup.gov.rs portparolpupk@mup.gov.rs	
Начелник ПУ	Заменик начелника Саша Тодосијевић	
Полицијска испостава и станице у саставу ПУ	ПИ Прокупље, ПС Блаце, ПС Куршумлија и ПС Житораћа.	
Да ли постоје просторије за полицијско задржавање, у ПУ, у којим ПС и број просторија	У ПУ у Прокупљу постоје 4 просторије за задржавање и то: - ПИ Прокупље - 1 - ПС Блаце - 1 - ПС Куршумлија - 1 - ПС Житораћа - 1	
Број лица којима је одређено задржавање у ПУ у 2014. г.	Због кривичног дела	7
	Због прекршаја	6
	По ЗОБС-у	189
Број обављених лекарских прегледа задржаних лица у 2014. г.	14	
Исхрана лица у време задржавања	Да	
Број задржаних лица којима је решењем суда одређен притвор у 2014. г.	3	
Употреба средстава принуде од стране полицијских службеника ПУ у 2014.г.	Физичка снага	10
	Службена палица	/
	Средства за везивање	5
	Ватрено оружје	3
Притужбе на поступање полицијских службеника ПУ у	Број притужби	/
	Број основаних притужби	/
Дисциплински поступци за извршене повреде службене дужности полицијских службеника ПУ у 2014.г.	Број поступака	1
	Изречених мера за тешке повреде	/
	Изречених мера за лаке повреде	1
	Поступци у току - неокончани	/
НАПОМЕНЕ	Лица задржана по ЗКП-у задржавају се у просторијама правосудних органа - ОЗ у Прокупљу. Исхрана је омогућена од стране ОЗ у Прокупљу.	

ПОСТУПАЊЕ ПРЕМА ЛИЦИМА ЛИШЕНИМ СЛОБОДЕ

1.1. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЗАДРЖАНИХ ЛИЦА

1.1.1. Обавештавање о правима задржаног лица

Према наводима полицијских службеника са којима је тим НПМ разговарао и према евиденцијама у које је извршио увид, задржана лица се о разлозима задржавања и својим правима по правилу усмено обавештавају најкасније у тренутку довођења у полицијску станицу, а затим им се даје писано обавештење о правима у виду обрасца. Констатација да је лице поучено о својим правима уноси се у записник о задржавању.

У седишту ПУ Прокупље, ПС Житораћа, ПС Куршумлија и ПС Блаце задржаним лицима која се задржавају по основу Закона о безбедности саобраћаја на путевима⁴, Закона о полицији⁵ или Закона о прекршајима⁶, даје се образац „Обавештење о правима доведеног и задржаног лица“, који је прописан тачком 4. Упутства о поступању према доведеним и задржаним лицима⁷. Међутим, увидом НПМ у предмете уочено је да је у једном предмету о задржавању у ПС Житораћа, лицу које је задржано по основу Закона о полицији, уручен образац о правима одређеним старим Закоником о кривичном поступку⁸. Такође, у једном предмету о задржавању у ПС Блаце, где је лице задржано по основу Закона о полицији, образац о правима задржаног лица није се налазио у предмету.

У седишту ПУ Прокупље, ПС Житораћа и ПС Куршумлија задржаним лицима која се задржавају по основу Законика о кривичном поступку⁹, даје се само образац о правима одређеним ЗКП. Међутим, увидом НПМ у један предмет у седишту ПУ Прокупље, задржаном лицу је уручен образац о правима одређеним старим ЗКП. У ПС Блаце се задржаним лицима по основу ЗКП даје само образац о правима одређеним старим ЗКП.

УТВРЂЕНО

У једном предмету о задржавању у ПС Житораћа, лицу које је задржано по основу Закона о полицији, уручен је образац о правима одређеним старим ЗКП. У једном предмету у ПС Блаце, где је лице задржано по основу Закона о полицији, образац о правима задржаног лица не налази се у предмету.

У седишту ПУ Прокупље, ПС Житораћа и ПС Куршумлија задржаним лицима која се задржавају по основу ЗКП, даје се само образац о правима одређеним ЗКП. У једном случају у седишту ПУ Прокупље, задржаном лицу је уручен образац о правима одређеним старим ЗКП. У ПС Блаце се задржаним лицима по основу ЗКП даје само образац о правима одређеним старим ЗКП.

РАЗЛОЗИ

Лице које се доводи, лишава слободе или задржава у складу са одредбама Закона из тачке 2. став 1. овог Упутства има право:

- 1) *да од стране овлашћених службених лица, пре почетка довођења, лишења слободе или задржавања буде поучено о својим правима, на матерњем језику или језику који разуме;*
- 2) *да буде обавештено о разлозима довођења, лишења слободе или задржавања;*
- 3) *да овлашћеним службеним лицима не даје изјаве о делу које му се стављају на терет;*
- 4) *да буде поучено, да све што изјави може бити употребљено против њега као доказ;*
- 5) *на браниоца по свом избору, да неометано контактира са браниоцем, да бранилац присуствује његовом саслушању;*

⁴ "Сл. гласник РС", бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - одлука УС и 55/2014.

⁵ "Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 63/2009 - одлука УС и 92/2011.

⁶ "Сл. гласник РС", бр. 65/2013.

⁷ „Службени гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 – УС и 92/11. У даљем тексту Упутство.

⁸ Законик о кривичном поступку (Сл. лист СРЈ, бр. 70/2001 и 68/2002 и "Сл. гласник РС", бр. 58/2004, 85/2005, 115/2005, 85/2005 - др. закон, 49/2007, 20/2009 - др. закон, 72/2009 и 76/2010). У даљем тексту стари ЗКП.

⁹ "Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014. У даљем тексту ЗКП.

- 6) да буде обавештено да ће се бранилац поставити по службеној дужности, уколико га само не изабере у складу са Законом из из тачке 2. став 1. овог Упутства;
- 7) да захтева да се о времену и месту довођења, лишења слободe или задржавања обавести лице по његовом избору, дипломатско-конзуларни представник чији је држављанин или представник одговарајуће међународне организације ако је избегло лице или лице без држављанства;
- 8) да захтева, да се без одлагања о лишењу слободe обавести лице или орган старатељства ако је потребно обезбедити заштиту или старање о детету или другим лицима о којима се стара задржано лице;
- 9) да неометано контактира са дипломатско-конзуларним представником своје државе, односно представником одговарајуће међународне организације или Заштитником грађана Републике Србије;
- 10) да захтева да га у свако доба и без одлагања прегледа лекар;
- 11) на исхрану и осмочасовни одмор;
- 12) да покрене поступак пред надлежним правосудним органима ради испитивања законитости довођења, лишења слободe или задржавања;
- 13) да захтева надокнаду штете због неоснованог довођења, лишења слободe или задржавања.

Поред права из става 1. ове тачке, малолетно лице које се доводи, лишава слободe или задржава у складу са одредбама Закона из из тачке 2. став 1. овог Упутства има право:

- 1) да буде обавештено да ће се о времену и месту довођења, лишења слободe или задржавања обавестити родитељи, усвојилац или старалац, дипломатско – конзуларни представник чији је држављанин, или одговарајућа међународна организација ако је избегло лице или лице без држављанства;
- 2) на браниоца по свом избору или браниоца по службеној дужности, који је стекао сертификат којим се гарантује да има посебна знања из области права детета и преступништва малолетника.

О правима из става 1. и 2. ове тачке, доведено, лишено слободe или задржано лице се обавештава уручивањем писменог Обавештења о његовим правима на матерњем језику или језику које разуме, које лице својеручно потписује.¹⁰

Окривљени има право да:

- 1) у најкраћем року, а увек пре првог саслушања, подробно и на језику који разуме буде обавештен о делу које му се ставља на терет, о природи и разлозима оптужбе, као и да све што изјави може да буде коришћено као доказ у поступку;
- 2) ништа не изјави, ускрати одговор на поједино питање, слободно изнесе своју одбрану, призна или не призна кривицу;
- 3) се брани сам или уз стручну помоћ браниоца у складу са одредбама овог законика;
- 4) његовом саслушању присуствује бранилац;
- 5) у најкраћем могућем року буде изведен пред суд и да му буде суђено непристрасно, правично и у разумном року;
- 6) непосредно пре првог саслушања прочита кривичну пријаву, записник о увиђају и налаз и мишљење већтака;
- 7) му се осигура довољно времена и могућности за припремање одбране;
- 8) разматра списе и разгледа предмете који служе као доказ;
- 9) прикупља доказе за своју одбрану;
- 10) се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и да износи чињенице и доказе у своју корист, да испитује сведоке оптужбе и захтева да се, под истим условима као сведоци оптужбе, у његовом присуству испитају сведоци одбране;
- 11) користи правна средства и правне лекове;
- 12) предузима друге радње када је то одређено овим закоником.

Орган поступка је дужан да пре првог саслушања окривљеног поучи о правима из става 1. тач. 2) до 4) и тачка 6) овог члана.¹¹

Ухапшени, поред права из члана 68. став 1. тач. 2) до 4) и тачка 6) и став 2. овог законика, има право да:

- 1) одмах на језику који разуме буде обавештен о разлогу хапшења;

¹⁰ Тачка 4. Упутства.

¹¹ Члан 68. ЗКП.

- 2) пре него што буде саслушан, има са браниоцем поверљив разговор који се надзире само гледањем, а не и слушањем;
- 3) захтева да без одлагања о хапшењу буде обавештен неко од чланова његове породице или друго њему блиско лице, као и дипломатско-конзуларни представник државе чији је држављанин, односно представник овлашћене међународне организације јавноправног карактера, ако је у питању избеглица или лице без држављанства;
- 4) захтева да га без одлагања прегледа лекар кога слободно изабере, а ако он није доступан, лекар кога одреди јавни тужилац, односно суд.

Лице ухапшено без одлуке суда, односно лице ухапшено на основу одлуке суда које није саслушано, мора бити без одлагања, а најкасније у року од 48 часова, предато надлежном судији за претходни поступак или ако се то не догоди, пуштено на слободу.¹²

Слаба је корист од права која имају особе лишене слободе уколико нису упознате са постојањем тих права. Дакле, неопходно је да особе одведене у полицијски притвор буду изричито упознате са својим правима, без одлагања и на језику који разумеју. Да би се обезбедило да ово буде и урађено, треба увести праксу да се лицима задржаним од стране полиције одмах по притварању да формулар у коме се наводе ова права. Уз то, од тих особа треба тражити да потпишу изјаву којом потврђују да су упозната са својим правима.¹³

ПРЕПОРУКА

ПС Житорађа и ПС Блаце ће уручивати писано обавештење о правима лицима задржаним по основу Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Закона о полицији и Закона о прекршајима.

ПУ Прокушће и полицијске станице у њеном саставу ће лицима задржаним по основу ЗКП уручивати два писана обавештења о правима. Једно писано обавештење ће садржати сва права одређена ЗКП, док ће друго садржати сва права предвиђена тачком 4. Упутства.

ПУ Прокушће и полицијске станице у њеном саставу ће ова писана обавештења сачињавати у два примерка, од којих ће један уручивати задржаном лицу, а други ставити у предмет о задржавању. Оба примерка писаног обавештења о правима морају бити потписана од стране задржаног лица или ће на њима бити констатовано да је задржано лице одбило да их потпише.

1.1.2. Право на браниоца

Према наводима, задржано лице се обавезно обавештава о томе да има право на браниоца. Када је потребно ангажовати браниоца по службеној дужности, јавни тужилац позива адвокате са списка које је јавном тужилаштву доставила надлежна адвокатска комора. Адвокати се одазивају на позиве, а њихове надокнаде се обезбеђују из буџета тужилаштва. Уколико је у питању малолетно лице, адвокате за малолетнике и даље позива полиција.

1.1.3. Право на обавештавање блиског лица

Према наводима полицијских службеника, задржаним лицима се омогућава да о лишењу слободе обавесте члана породице или њима блиско лице. У записнику о задржавању бележи се да ли је лице искористило право да обавести блиско лице о свом задржавању и које лице. Сарадња са надлежним центром за социјални рад према наводима полицијских службеника је задовољавајућа. Центар за социјални рад обавештава се уколико је лице задржано због насиља у породици, као и уколико се лице лишено слободе само стара о малолетном или другом лицу.

¹² Члан 69. ЗКП.

¹³ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (2002), параграф 44.

1.1.4. Право на лекарски преглед

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу лекарски прегледи се обављају уколико задржано лице затражи лекарску помоћ, ако полицијски службеници уоче да задржано лице има видљиве повреде, као и након употребе средстава принуде, изузев везивања.

У седишту ПУ лекарски преглед се углавном обавља у станици, а само у случају потребе код озбиљнијих повреда у болници. У ПС Житораћа, ПС Куршумлија и ПС Блаце задржано лице се води у дом здравља ради лекарског прегледа.

Уколико се приликом лекарског прегледа утврди да лице није способно за задржавање, задржавање се спроводи у здравственој установи под надзором полицијског службеника.

У ПУ Прокупље, ПС Куршумлија и ПС Блаце, према речима полицијских службеника, извештаји о лекарским прегледима задржаних лица не улажу се у предмете о задржавању. Међутим, увидом у предмете о задржавању у седишту ПУ Прокупље, у једном предмету (задржавање на основу Закона о полицији) пронађен је извештај лекара. Такође, према речима полицијских службеника ПС Житораћа, извештаји о лекарским прегледима задржаних лица се дају полицијским службеницима и улажу у предмете о задржавању.

УТВРЂЕНО

У седишту ПУ Прокупље, у једном предмету о задржавању, пронађен је извештај лекара. У ПС Житораћа извештаји о лекарским прегледима задржаних лица се дају полицијским службеницима и улажу се у предмете о задржавању.

РАЗЛОЗИ

Пацијент има право на поверљивост свих личних информација, које је саопштио надлежном здравственом раднику, односно здравственом сараднику, укључујући и оне које се односе на стање његовог здравља и потенцијалне дијагностичке и терапијске процедуре, као и право на заштиту своје приватности током спровођења дијагностичких испитивања и лечења у целини.

Забрањено је да надлежни здравствени радник, односно здравствени сарадник, саопшти другим лицима личне информације из става 1. овог члана.¹⁴

Подаци о здравственом стању, односно подаци из медицинске документације, спадају у податке о личности и представљају нарочито осетљиве податке о личности пацијента, у складу са законом.

Податке из става 1. овог члана, дужни су да чувају сви здравствени радници, односно здравствени сарадници, као и друга лица запослена у здравственим установама, приватној пракси, организационој јединици високошколске установе здравствене струке која обавља здравствену делатност, другом правном лицу које обавља одређене послове из здравствене делатности у складу са законом, организацији обавезног здравственог осигурања, као и правном лицу које обавља послове добровољног здравственог осигурања, код којих је пацијент здравствено осигуран, а којима су ти подаци доступни и потребни ради остваривања законом утврђених надлежности.¹⁵

Дужности чувања података из члана 21. став 1. овог закона, надлежни здравствени радници, односно здравствени сарадници, као и друга лица запослена код послодавца из члана 21. став 2. овог закона, могу бити ослобођени само на основу писменог пристанка пацијента, односно његовог законског заступника, или на основу одлуке суда.

Ако је пацијент, односно законски заступник, писменом изјавом или овлашћењем овереним код надлежног органа, а које се чува у медицинској документацији, дао пристанак на саопштавање података о здравственом стању, надлежни здравствени радник може саопштити податке о здравственом стању пацијента.¹⁶

¹⁴ Закон о правима пацијената („Сл. гласник РС“, бр. 45/13), члан 14, ст. 1 и 2.

¹⁵ Оп. цит. члан 21. ст. 1. и 2.

¹⁶ Оп. цит. члан 22. ст. 1. и 2.

Подаци који се односе на националну припадност, расу, пол, језик, вероисповест, припадност политичкој странци, синдикално чланство, **здравствено стање**, примање социјалне помоћи, жртву насиља, осуду за кривично дело и сексуални живот могу се обрађивати на основу слободно датог пристанка лица, осим када законом није дозвољена обрада ни уз пристанак.

Изузетно, подаци који се односе на припадност политичкој странци, здравствено стање и примање социјалне помоћи, могу се обрађивати без пристанка лица, само ако је то законом прописано.

У случају из ст. 1. и 2. овог члана, обрада мора бити посебно означена и заштићена мерама заштите.¹⁷

Европски комитет за спречавање мучења у својим извештајима о посети Азербејџану¹⁸ и Немачкој¹⁹ заузео је следеће ставове:

- код пружања здравствене заштите лицима која су лишена слободе од полиције тајност медицинских података мора бити стриктно чувана не прејудуцирајући право задржане особе да ће користити те медицинске податке
- медицински подаци (нпр. чињенице да је задржана особа оболела од заразне болести као што је туберкулоза, хепатитис или ХИВ) које лекар забележи у уобичајеним извештајима не треба да буду рутински доступни полицијским службеницима. По правилу, ове информације треба учинити доступне полицијским службеницима само када је то од значаја за конкретан случај.

ПРЕПОРУКА

У седишту ПУ Прокупље и у ПС Житораћа неће се у предмете о задржавању лица улагати медицинска документација са осетљивим подацима о задржаном лицу.

Што се тиче присуства полицијских службеника током трајања лекарског прегледа задржаног лица, а на основу разговора са полицијским службеницима, утврђено је да у седишту ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу полицијски службеници углавном не присуствују лекарским прегледима, већ то раде искључиво по процени и на захтев лекара.

1.1.5. Исхрана задржаних лица

ПУ Прокупље и полицијске станице у њеном саставу омогућују исхрану задржаним лицима. У ПС Куршумлија постоји ресторан преко којег се храна обезбеђује, а у седишту и осталим станицама ове ПУ храна се обезбеђује преко пекара са којима су закључени уговори. Задржаним лицима је такође обезбеђена флаширана вода.

1.2. ПРИМЕНА ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА

1.2.1. Доношење решења о задржавању и вођење записника о задржавању

Према изјавама службених лица и увидом у предмете о задржавању по било ком од правних основа установљено је да се решење о задржавању доноси у законом прописаним роковима.

Према речима полицијских службеника у седишту ПУ Прокупље, ПС Житораћа и ПС Блаце решење о задржавању се уручује задржаном лицу, као и остала релевантна документација (нпр. потврда о одузетим предметима, формулар о правима и сл), односно дозвољава се да их држи код себе током задржавања. У ПС Куршумлија полицијски

¹⁷ Закон о заштити података о личности ("Сл. гласник РС", бр. 97/2008, 104/2009 - др. закон, 68/2012 - одлука УС и 107/2012), члан 16, ст. 1, 2 и 3.

¹⁸ Извештај о посети Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања Азербејџану (2004), параграф 36.

¹⁹ Извештај о посети Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања Немачкој (2007), параграф 29.

службеници су изјавили да се решење о задржавању, али и остала релевантана документација, даје на увид задржаном лицу, али му се не дозвољава да их држи код себе током задржавања, како наводе „из разлога безбедности“.

УТВРЂЕНО

У ПС Куршумлија задржаним лицима не дозвољава се да током задржавања код себе задрже решење о задржавању, а ни осталу релевантну документацију (нпр. потврда о одузетим предметима, формулар о правима и сл).

РАЗЛОЗИ

Задржавање се одређује решењем које мора бити донето и уручено лицу у року од шест часова од привођења у службене просторије. Задржано лице има, док траје задржавање, право на жалбу против решења о задржавању. О жалби надлежни суд мора да одлучи у року од 48 часова.²⁰

О задржавању, јавни тужилац или, по његовом одобрењу, полиција одмах, а најкасније у року од два часа од када је осумњиченом саопштено да је задржан, доноси и уручује решење. У решењу морају бити наведени дело за које се осумњичени терети, основи сумње, дан и час лишења слободe или одазивања позиву, као и време почетка задржавања.²¹

О правима, доведено, лице лишено слободe или задржано лице се обавештава уручивањем писменог обрасца Обавештења о његовим правима на матерњем језику или језику који разуме, које лице својеручно потписује.²²

Потврда о привремено одузетим и враћеним предметима садржи: име и презиме задржаног лица, место и датум рођења, адресу, ЈМБГ задржаног лица; датум, час и минут привременог одузимања предмета; опис привремено одузетих предмета; име и презиме полицијског службеника који је привремено одузео предмете; датум, час и минут враћања предмета; име, презиме и својеручни потпис задржаног лица којим потврђује враћање предмета. Један примерак Потврде о привремено одузетим и враћеним предметима се предаје задржаном лицу. Ако лице одбије да прими привремено одузете предмете, полицијски службеник ће на Потврди о привремено одузетим и враћеним предметима, уместо потписа лица сачинити белешку, а са предметима ће се даље поступити у складу са одредбама Закона из тачке 2. овог Упутства.²³

ПРЕПОРУКА

ПС Куршумлија ће задржаним лицима дозволити да током задржавања код себе задрже решење о задржавању, као и осталу релевантну документацију (нпр. извештај лекара, потврда о одузетим предметима, формулар о правима и сл).

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу почетак задржавања се рачуна правилно. Наиме, моменат почетка задржавања рачуна се различито, у зависности по ком основу је лице задржано. У случају задржавања по основу ремећења или угрожавања јавног реда и мира (члан 53. Закона о полицији) почетак задржавања се рачуна од тренутка довођења у полицијску станицу. Уколико се лице задржава по основу одредаба Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, време задржавања почиње да тече од момента искључења лица из саобраћаја. Када је реч о задржавању по Законику о кривичном поступку, почетак задржавања се рачуна од тренутка хапшења. Када је у питању ситуација да се одређено лице позива у својству осумњиченог, као и када се лице позива да у својству грађанина да потребна обавештења, па му се током информативног разговора саопште права из члана 68, став 1. и 2. ЗКП, време задржавања не рачуна се од момента када је наведеним лицима саопштено да су задржана, већ од момента када су се одазвала позиву.

²⁰ Члан 53. став 3. Закона о полицији ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 63/2009 - одлука УС и 92/2011).

²¹ Члан 294. став 2. ЗКП.

²² Тачка 4. став 3. Упутства.

²³ Ibid, тачка 23. став 4.

Записник о задржавању

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу записници о задржавању сачињавају се када се лице задржава по основу Закона о полицији, Закона о прекршајима и Закона о безбедности саобраћаја на путевима. Записници се сачињавају у електронској форми, а после тога се штампају. Записници се по завршетку задржавања потписују од стране задржаног лица и овлашћеног полицијског службеника и улажу се у предмете о задржавању.

Када се лица задржавају по ЗКП записници о задржавању се такође сачињавају, али се у већини случајева не потписују од стране задржаног лица (у једном предмету у ПС Блаце записник је потписан). Разлог оваквог поступања, према речима полицијских службеника, је услед тога што се ова лица задржавају у просторијама ОЗ Прокупље. Наиме, надзор над задржаним лицем врши полицијски службеник ПУ Прокупље и он путем телефона обавештава другог полицијског службеника дежурне службе у седишту ПУ Прокупље, који потребне податке уноси у електронски систем. По окончању мере задржавања, записник о задржавању се штампа из електронског система, али према наводима полицијских службеника лице је већ спроведено код јавног тужиоца или у притвор и није у могућности да потпише записник.

УТВРЂЕНО

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу записник о задржавању се не даје на увид лицима задржаним по основу ЗКП, нити она исти потписују.

РАЗЛОЗИ

СРТ сматра да би се основне гаранције дате особама у полицијском притвору могле додатно оснажити (а рад полицијских службеника могуће и знатно олакшати) уколико би постојао јединствен и свеобухватан полицијски записник за сваку притворену особу, у којем би били евидентирани сви аспекти притвора и све радње предузете у вези притворених особа (време када су лишене слободе и разлози за то; када су им саопштена њихова права; знаци повреда, психичке болести, итд; када су члан породице/конзулат и адвокат били контактирани и када су их ови посетили; када им је била понуђена храна; када су били саслушани; када су били пребачени или ослобођени, итд.). За различите ставке (на пример, ствари у поседу дате особе, чињеници да су особи саопштена њена права и да се та особа на њих позива или да их се одриче), требало би добити потпис притвореника, односно, уколико је потребно, објаснити због чега тај потпис недостаје. Надаље, адвокату притвореника би требало омогућити увид у тај записник о притвору.²⁴

ПРЕПОРУКА

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу записник о задржавању ће се давати на увид и потпис и лицима задржаним по основу ЗКП.

1.2.2. Употреба средстава принуде

Према подацима из претходног упитника, који је попунила ПУ Прокупље у току 2014. године средства принуде су употребљена 18 пута, и то употреба физичке снаге 10 пута, употреба средстава за везивање 5 пута и ватрено оружје 3 пута. Према наводима полицијских службеника пракса је да не везују сва лица која доводе већ то раде према процени. То се може закључити и увидом у претходни упитник за 2014. годину (средство за везивање је употребљено 5 пута, а укупно је задржано 202 лица). **НПМ сматра да је овакво поступање правилно, иако Упутство о поступању са доведеним и задржаним лицима предвиђа обавезу да се сва лица која се доводе приликом транспорта везују.**

²⁴ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (2002), параграф 42. став 2.

О употреби средстава принуде се сачињавају извештаји и воде посебне евиденције. Извештај подноси службеник који је средство принуде употребио и у њему, као што је прописано Правилником о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде²⁵ (члан 24, став 2), по правилу наводи „датум и час употребе средстава принуде, врсту средстава принуде, према коме и зашто је употребио средство принуде, последице употребе, основ и начин употребе и друге чињенице и околности које су неопходне за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде“. Уз извештаје полицијских службеника о примењеним средствима принуде прилажу се и изјаве сведока о конкретном догађају.

Према ономе што је тим НПМ могао видети током посете ПУ Прокупље, извештаји и евиденције о употреби средстава принуде углавном се воде уредно. Међутим, увидом у ове извештаје, уочено је да се у њима не налазе изјаве лица над којим су средства принуде употребљена о околностима примене мера принуде. За разлику од наведеног, увидом у један предмет о употреби средстава принуде у ПС Житораћа, у оквиру записника о саслушању осумњиченог, лице над којим је употребљено средство принуде је дало исказ о околностима употребе ових средстава.

Став НПМ је да би у будућем раду, полицијски службеници ПУ Прокупље требало прибављати писане изјаве лица над којима су примењена средства принуде у вези са околностима употребе средстава принуде и настанка евентуалних повреда у циљу потпунијег увида у све околности случаја, како би се оцена о оправданости и правилности средстава принуде могла дати на што објективнији начин.

1.2.3. Преглед лица и привремено одузимање предмета

У седишту ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу запослени су полицијски службеници оба пола, тако да претресе увек врши полицијски службеник оног пола којег је лице које се претреса.

Када се од задржаних лица одузимају предмети, то се ради у складу са важећим прописима. У полицијској управи, али и полицијским станицама у њеном саставу, се свим задржаним лицима током боравка у просторијама за задржавање одузимају новац (папирни новац и кованице), мобилни телефони, упаљачи и остали предмети којим би могла повредити себе или другог, оштетити имовину, или их употребити за покушај бекства. Сви одузети предмети се пописују и сачињава се писана потврда о привремено одузетим предметима, чију аутентичност потписом потврђује лице од кога се одузимају. Приликом враћања предмета по престанку задржавања сачињава се потврда о враћеним предметима, која се такође потписује од стране лица које је било задржано.

1.3. ОБУКЕ И УСАВРШАВАЊА ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА

Полицијски службеници ПУ Прокупље прошли су обуку о поступању према доведеним и задржаним лицима, као и обуку о пружању прве помоћи. У седишту ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу имају посебно обучене полицајце за рад са малолетницима. Обуку о поступању у случају пожара нису прошли.

Током посете полицијски службеници ПУ Прокупље су навели да поступају према лицима са менталним сметњама, а да нису прошли било какву врсту обуке за поступање према овим лицима.

²⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 19/2007, 112/2008 и 115/2014.

Имајући у виду да Закон о заштити лица са менталним сметњама прописује асистенцију полиције, као и довођење лица у здравствену установу ради прегледа (када постоји сумња да се ради о лицу са менталним сметњама), НПМ је става да је неопходно да се организују обуке за полицијске службенике свих ПУ у Републици Србији о поступању према лицима са менталним сметњама.

У прилог наведеном ставу је и Препорука Европског Комитета за спречавање мучења и нељудског или понижавајућег поступања или кажњавања органима Србије да наставе рад на даљем развоју професионалног усавршавања полицијских службеника, са циљем да се за све ново запослене полицајце обезбеди одговарајућа почетна обука, а да се за већ запослене полицајце обезбеди систематска континуирана обука у области људских права, професионалне етике, вођења интервјуа, рад у високо ризичним ситуацијама, и сл.²⁶

1.4. МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗАДРЖАВАЊА

ПУ Прокупље и полицијске станице у њеном саставу имају укупно 4 просторије за задржавање лица по основу Закона о полицији, Закона о прекршајима и Закона о безбедности саобраћаја на путевима. Лица која се задржавају по Законнику о кривичном поступку одводе се у Окружни затвор у Прокупљу.

ПРОСТОРИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ У СПИ ПРОКУПЉЕ

У седишту ПУ не постоји просторија за полицијско задржавање, она се налази у СПИ Прокупље, која је у близини зграде Управе. Просторија се налази у приземљу зграде, поред просторија дежурне службе. Има један лежај, који чини дрвена клупа, опремљен душеком и ћебадима, који делују чисто. Просторија је сува и окречена, а хигијена је задовољавајућа.

Вештачко осветљење, односно сијалица, налази се изнад врата, али јачина светлости није задовољавајућа.

УТВРЂЕНО

Просторије за задржавање у СПИ Прокупље немају адекватно вештачко осветљење.

²⁶ Извештај Влади Републике Србије о посети Европског Комитета за спречавање мучења и нељудског или понижавајућег поступања или кажњавања, (СРТ) фебруар 2011. г, тачка 16.

РАЗЛОЗИ

Све полицијске ћелије треба да су чисте и да имају одговарајуће осветљење (нпр. довољно за читање, осим у време спавања) и довољно проветрене; пожељно је да ћелије имају природно светло. Ћелије би требало да буду опремљене тако да се омогући одмор, а особама које преко ноћи морају бити задржане требало би обезбедити чисте душеке и ћебад. Задржане особе треба да имају приступ нормалном санитарном чвору у пристојном стању.²⁷

Све просторије у којима се врши полицијско задржавање морају имати приступ вештачком осветљењу (сем у периодима одређеним за спавање), природном осветљењу и вентилацији.²⁸

ПРЕПОРУКА

СПИ Прокупље ће предузети одговарајуће мере како би се омогућило да просторије за задржавање буду адекватно осветљене вештачком светлошћу.

Просторија преко прозора има доток природне светлости, као и вентилацију која се налази изнад врата. Грејање у просторији постоји.

Унутар просторије налази се и мокри чвор, са исправним и чистим санитарним уређајима.

ПРОСТОРИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ У ПС ЖИТОРАЂА

ПС Житорађа има једну просторију за задржавање, која се налази у приземљу полицијске станице, поред дежурне службе.

Просторија изгледа одржавано и зидови су окречени. Влага је приметна око мокрог чвора, који се налази унутар просторије, а хигијена истог није задовољавајућа. Такође, у просторији не постоји дугме за укључивање испирача мокрог чвора, него задржано лице након коришћења тоалета мора о томе да обавести дежурног полицијског службеника који тада укључује испирач преко дугмета који се налази са спољне стране просторије. Такав поступак представља понижавајуће поступање према задржаном лицу.

²⁷ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања – СРТ (2002), параграф 47.

²⁸ Препорука СРТ упућена Влади Републике Србије (2007) године, параграф 36.

УТВРЂЕНО

У ПС Житораћа уочена је влага на зиду у просторији за задржавање и то у делу око мокрог чвора, а и хигијена истог није задовољавајућа. Такође, дугме за укључување испирача мокрог чвора налази се ван просторије за задржавање.

РАЗЛОЗИ

*Према лицу лишеном слободe мора поступати човечно и с уважавањем достојанства његове личности.*²⁹

*Просторије за задржавање морају бити чисте и одржаване, а хигијена у њима задовољавајућа.*³⁰

*Задржана лица у просторијама за задржавање треба да имају приступ санитарном чвору у пристојном и чистом стању.*³¹

ПРЕПОРУКА

ПС Житораћа ће предузети одговарајуће мере како би решила проблем влаге на зиду око мокрог чвора и редовно ће одржавати хигијену истог.

Такође, унутар просторије уградиће дугме за укључивање испирача мокрог чвора.

Природно осветљење не постоји, али просторија има адекватно вештачко осветљење, као и систем за проветравање просторије. Такође, у просторији се налази и радијатор.

ПРОСТОРИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ У ПС КУРШУМЛИЈА

У ПС Куршумлија просторија за задржавање је безусловна.

Просторија се налази поред дежурне службе. Полукружног је облика и има опадајућу висину (од мокрог чвора где има 2 метра, до лежаја где је висина просторије до 1 метра). Дужина просторије је око 4 метара а ширина је такође опадајућа (код мокрог чвора износи 0,8 метара али се сужава код лежаја).

Зидови просторије су прљави и уочена је влага, посебно око мокрог чвора.

²⁹ Устав РС („Сл. гласник РС“, бр. 98/2006), чл. 28, став 1.

³⁰ СРТ стандарди (2010) параграф 47.

³¹ СРТ стандарди (2010) параграф 47.

Такође, просторија нема систем видео надзора, нити дугме/аларм за позивање страже, чиме је и полицијским службеницима отежан посао надзора над задржаним лицем. Посебно што је приликом сваког обиласка лица неопходно да се врата отворе и да полицијски службеник уђе у просторију како би извршио надзор над задржаним лицем.

УТВРЂЕНО

У ПС Куршумлија просторија за задржавање је неусловна.

РАЗЛОЗИ

Просторије за полицијско задржавање морају бити довољно простране. Морају имати најмање 7 квадратних метара ако су намењене за смештај једног лица, односно најмање 4 квадратна метра по особи ако су намењене за смештај више лица.³²

Размак између зидова просторије мора бити најмање 2 метра, висина од пода до плафона најмање 2,5 метра, а уколико су мањих димензија могу се користити само ако боравак у њима не траје дуже од неколико сати.³³

Све полицијске ћелије треба да су чисте и да имају одговарајуће осветљење (нпр. довољно за читање, осим у време спавања); пожељно је да ћелије имају природно светло. Ћелије би требало да буду опремљене тако да се омогући одмор, а особама које преко ноћи морају бити задржане требало би обезбедити чисте душеке и ћебад. Задржане особе треба да имају приступ нормалном санитарном чвору у пристојном стању.³⁴

Просторије морају бити суве и проветрене, мора да постоји доток свежег ваздуха, као и да су осветљене како природним, тако и вештачким светлом, загрејане у складу са климатским приликама, опремљене креветом, душеком и довољним бројем ћебади, са санитарним уређајима, са дугметом електричног звона за позивање дежурног полицијског службеника, са простором за време на свежем ваздуху, са контролом путем видео-надзора и без елемената који у редовном току ствари могу послужити за самоповређивање задржаног лица.³⁵

СРТ делегације су у више наврата утврдиле да се полицијске ћелије налазе предалеко од канцеларија или радних места где се припадници полиције уобичајно налазе и да нису опремљене никаквим средствима (нпр. систем позивања) који би омогућавао притвореним особама да привуку пажњу полицајца. Под таквим условима постоји велики ризик од различитих инцидентата (насиље међу притвореницима; покушаји самоубиства; пожари итд) на које се не би правовремено одговорило.³⁶

За надзор над задржаним лицима полицијски службеници могу да употребљавају направе за пренос звучних и оптичких снимака. Употреба ових направа мора у простору бити видно означена.³⁷

У просторијама треба да је обезбеђено коришћење текуће воде за пиће или да се задржаним лицима омогући довољна количина воде за пиће у оригиналној пластичној амбалажи.³⁸

ПРЕПОРУКА

ПС Куршумлија без одлагања ће престати са коришћењем просторије за задржавање.

ПУ Прокупље ће предузети мере и активности у циљу обезбеђења адекватне просторије за задржавање у ПС Куршумлија.

³² Извештај Влади Републике Србије о посети Европског Комитета за спречавање мучења и нељудског или понижавајућег поступања или кажњавања, (СРТ) фебруар 2011. г, тачка 31.

³³ СРТ, Second General Report (1991), стр. 43.

³⁴ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања – СРТ (2002), параграф 47.

³⁵ Заштитник грађана, Препорука 12 – 2619/10; у том смислу и СРТ, Извештај за Србију (2007), параграф.36.

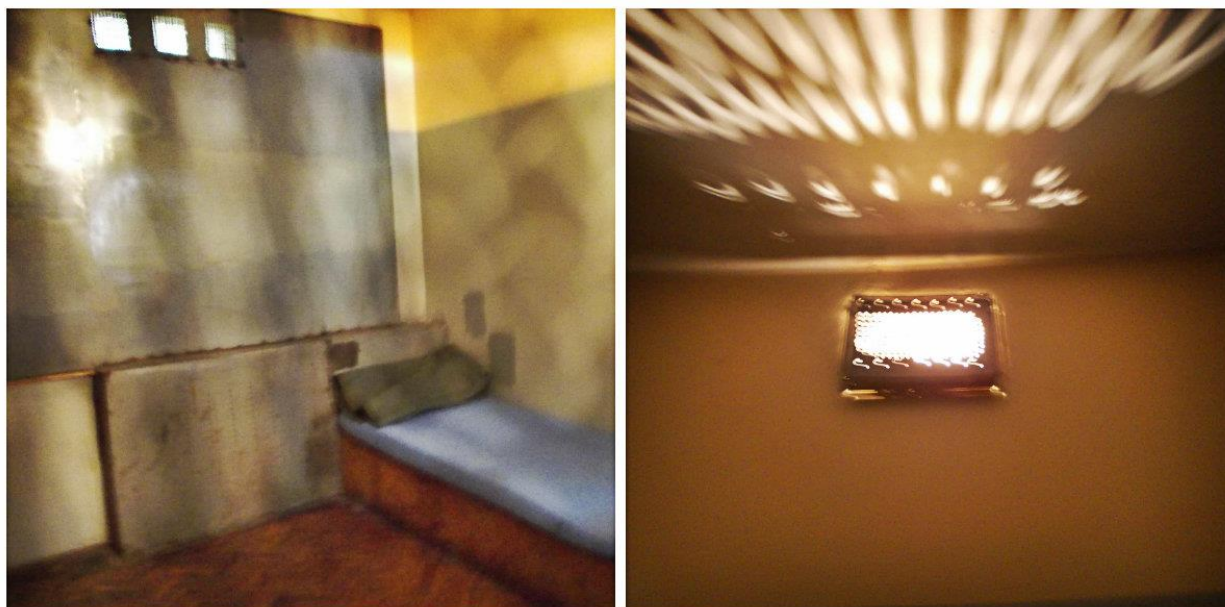
³⁶ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (2002), параграф 48. став 2.

³⁷ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 54/2006), чл. 34, ст. 2.

³⁸ Извештај Националног механизма за превенцију тортуре о посети ПУ Јагодина од 12. марта 2012. године.

ПРОСТОРИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ ПС БЛАЦЕ

ПС Блаце има једну просторију за задржавање, која се налази поред дежурне службе.

Просторија има један лежај, који чини дрвена клупа, опремљена душеком и ћебадима, који делују чисто. Просторија су сува и окречена, а хигијена је задовољавајућа.

У просторији постоје прозори, као и вештачко осветљење, односно сијалица, која се налази изнад врата, али доток природне и вештачке светлости није задовољавајући. Прозори су малих димензија, а сијалица је заштићена металном рупичастом плочом, тако да је смањен доток вештачког светла у просторији.

УТВРЂЕНО

Доток природне и вештачке светлости у просторији за задржавање у ПС Блаце није задовољавајући.

РАЗЛОЗИ

Све полицијске ћелије треба да су чисте и да имају одговарајуће осветљење (нпр. довољно за читање, осим у време спавања) и довољно проветрене; пожељно је да ћелије имају природно светло. Ћелије би требало да буду опремљене тако да се омогући одмор, а особама које преко ноћи морају бити задржане требало би обезбедити чисте душеке и ћебад. Задржане особе треба да имају приступ нормалном санитарном чвору у пристојном стању.³⁹

Све просторије у којима се врши полицијско задржавање морају имати приступ вештачком осветљењу (сем у периодима одређеним за спавање), природном осветљењу и вентилацији.⁴⁰

ПРЕПОРУКА

ПС Блаце ће предузети одговарајуће мере како би се омогућило да просторија за задржавање буде адекватно осветљена природном и вештачком светлошћу.

У просторији постоји грејно тело, као и адекватан систем за проветравање.

За потребе коришћења мокрог чвора, задржана лица се одводе у тоалет који је у непосредној близини просторије и који је у пристојном стању.

³⁹ Дванаести општи извештај Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања – СРТ (2002), параграф 47.

⁴⁰ Препорука СРТ упућена Влади Републике Србије (2007) године, параграф 36.

У просторијама не постоји аларм/дугме за позивање дежурних полицијских службеника, као ни систем видео надзора. На тај начин знатно је отежан рад полицијских службеника, односно надзор над задржаним лицем.

УТВРЂЕНО

У ПС Блаце просторија за задржавање није покривена системом видео надзора, што знатно отежава рад дежурних полицијских службеника током задржавања лица.

У контексту превенције и истраге случајева неадекватног поступања, потребно је обратити пажњу на бољу покривеност системима видео надзора, скупа са обезбеђењем заштите снимака и одговарајућом политиком архивирања забележеног/снимљеног материјала.⁴¹

За надзор над задржаним лицима полицијски службеници могу да употребљавају направе за пренос звучних и оптичких снимака. Употреба ових направа мора у простору бити видно означена.⁴²

ПРЕПОРУКА

ПУ Прокупље ће предузети потребне мере, како би се обезбедило да се просторија за задржавање у ПС Блаце покрије системом видео надзора, као и да се видео записи чувају/архивирају у трајању не краћем од 30 дана.

1.5. ЗАЈЕДНИЧКЕ ПРЕПОРУКЕ

Просторије у СПИ Прокупље и ПС Житораћа су покривена видео надзором, али не постоје техничке могућности да се материјал снима и чува. Обавештење о видео надзору налази се са спољне стране врата просторија за задржавање.

УТВРЂЕНО

У СПИ Прокупље и ПС Житораћа не постоје техничке могућности да се материјал, са видео надзора, снима и чува. Такође, обавештење о видео надзору налази се само са спољне стране врата просторија за задржавање.

РАЗЛОЗИ

У контексту превенције и истраге случајева неадекватног поступања, потребно је обратити пажњу на бољу покривеност системима видео надзора, скупа са обезбеђењем заштите снимака и одговарајућом политиком архивирања забележеног/снимљеног материјала.⁴³

За надзор над задржаним лицима полицијски службеници могу да употребљавају направе за пренос звучних и оптичких снимака. Употреба ових направа мора у простору бити видно означена.⁴⁴

ПРЕПОРУКА

СПИ Прокупље и ПС Житораћа ће предузети потребне мере, како би се обезбедило да се видео записи снимају и чувају / архивирају у трајању не краћем од 30 дана. Такође, СПИ Прокупље и ПС Житораћа ће на видним местима унутар просторија поставити обавештење о видео надзору.

У ПУ Прокупље и полицијским станицама у њеном саставу постоје противпожарни апарати, али на зидовима нису истакнути план евакуације и упутство за поступање у случају пожара. Такође, полицијски службеници нису прошли обуку о поступању у случају пожара.

⁴¹ Извештај Европског комитета за спречавање мучења о посети Србији 2011. године, параграф 37.

⁴² Правилник о полицијским овлашћењима, члан 34, став 2.

⁴³ Извештај Европског комитета за спречавање мучења о посети Србији 2011. године, параграф 37.

⁴⁴ Правилник о полицијским овлашћењима, члан 34, став 2.

УТВРЂЕНО

ПУ Прокупље и полицијске станице у њеном саставу нису обезбеђене комплетним системом противпожарне заштите, а полицијски службеници нису прошли обуку о поступању у случају пожара.

РАЗЛОЗИ

Полицијски службеници одговорни су за безбедност задржаног лица од његовог смештања у простор за задржавање до његовог отпуштања.⁴⁵

План евакуације и упутства за поступање у случају пожара морају бити истакнути на видљивом месту.⁴⁶

Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене.⁴⁷

ПРЕПОРУКА

ПУ Прокупље ће унапредити систем противпожарене заштите тако што ће на одговарајућим видљивим местима у згради Управе и полицијским станицама у њеном саставу поставити план евакуације и упутство за поступање у случају пожара, а све у циљу заштите физичког интегритета задржаних лица.

ПУ Прокупље и полицијске станице у њеном саставу ће организовати и спровести одговарајућу обуку полицијских службеника из области заштите од пожара.

⁴⁵ Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС“, бр. 54/2006), члан 34. став 1.

⁴⁶ Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/2009 и 20/2015), члан 28. став 3.

⁴⁷ Ibid, члан 53. став 1.